ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ROBER REGIS

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ

ΗΝ εἶχε γνωρίσει στὸ ἀτελιὲ τοῦ καθηγητοῦ του. Μόλις τὴν πρωτοαντίκρισε, τοῦ φάνηκε σὰν ἕνα πλάσμα ξεχωριστὸ ἀνάμεσα στὶς ἄλλες κοτέλλες ποὺ ἐτόξαραν ὅλη μέρα γιὰ λίγα φράγκα.

Ἦταν μιὰ παράξενη ὀμορφιὰ ἡ Λοικία, μὲ καστανὰ πικνὰ μαλλιά, ὀχρόλευκο πρόσωπο, μαῦρα ὀνειροπόλα μάτια κι' ἕνα ἀγγελικὸ χαμόγελο ποὺ πλανιόταν πάντα πάνω στὰ λεπτὰ της χείλη. Τὸ κορμί της ἦταν λεπτοκαμωμένο, μὰ μ' ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἀναλογίες ποὺ βλέπουμε στὰ κλασσικὰ δημιουργήματα.

Μὰ ἐκτὸς ἀπ' τὰ χαρίσματα αὐτά, ἡ Λοικία εἶχε μιὰ ψυχὴ σεμνή, εὐγενικιά, γεμάτη καλωσύνη καὶ ἀγαθότητα παιδική.

Ὅταν τὴ γνώρισε καλύτερα ὁ Ἰάκωβος κι' ἔμαθε τὶς θλίψεις της, αἰσθάνθηκε γι' αὐτὴν μιὰ συμπάθεια ἀκατανίκητη. Γιατὶ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ νέου αὐτοῦ ποὺ καταγόταν ἀπὸ ἕνα χωριό, τὰ αἰσθήματα εἶχαν μείνει ἀγνά, ἀτέιραχτα, παρθενικά. Ἔτσι ἔγινε ὁ εἰλικρινὴς προστάτης τῆς νέας. Κι' ἐκείνη, εἰς ἀνταμοιβήν, τοῦ προσέφερε τὸν ὡραιότερον ἔρωτα ποὺ μπορεῖ νὰ προσφέρῃ γυναῖκα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, τὸν ἔρωτα ποὺ κλείνει μέσα του τὴν εὐγνωμοσύνη, τὴ στοργή, τὸ θαυμασμό, τὴν ἀφοσίωσι μέχρι θανάτου.

Ἕνα πρωΐ, ὁ Ἰάκωβος τῆς ψιθύρισε σιγαλά:

—Θέλεις νὰ γίνῃς γυναῖκα μου, Λοικία;

Ἐκείνη ἀκτινοβόλησε ἀπὸ χαρά.

—Δὲν θέλω νὰ πηγαίνῃς πειὰ στὸ ἀτελιέ, συνέχισε ὁ Ἰάκωβος. Δὲν θὰ πωζάρῃς πειὰ παρὰ μονάχα γιὰ μένα.

Κι' ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα, ἡ εὐτυχία, αὐτὸ τὸ ἄστατο πρελλὸ πουλί, ἦρθε καὶ φώλιασε παντοτεινὰ στὸ φτωχικὸ σπιτάκι τῶν δυὸ ἀγαπημένων συζύγων.

Περνοῦσαν τὸν καιρό τους εὐτυχισμένοι, γεμάτοι γλυκειὰ χαρὰ καὶ ἠρεμία. Δὲν τοὺς ἔγνοιαζε ποὺ ἦσαν φτωχοί, γιατὶ εἶχαν τὰ πλούτη τῆς ἀγάπης, τῆς ὑγείας καὶ τῆς χαρᾶς.

Ὁ Ἰάκωβος ἐσχεδίαζε βιαστικὰ-βιαστικὰ μερικὲς εἰκόνες κάθε μέρα, ἀπ' αὐτὲς ποὺ πουλᾶνε οἱ μεταπράτες στὰ βουλεβάρτα, κι' ἔτσι κατώρθωνε νὰ κερδίζῃ τὸ ψωμί τους.

Αὐτὸ ἦταν ἀρκετό. Ἡ ἀγάπη τους συνεπλήρωνε τὰ κενὰ καὶ τὴ ζωή τους τὴ θέρμαινε τὸ μεγάλο ὄνειρο ὅτι μιὰ μέρα ὁ Ἰάκωβος θὰ δημιουργοῦσε ἕνα ἀριστούργημα καὶ τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ θὰ τοὺς ἔφερνε τὴ δόξα καὶ τὸν πλοῦτο.

Τὸν πρῶτο χρόνο μετὰ τὸ γάμο τους, ὁ νεαρὸς ζωγράφος, ἔχοντας γιὰ μοντέλλο του τὴ χαριτωμένη του γυναικοῦλα, ζωγράφιζε μιὰ «Ἰφιγένεια ποὺ βαδίζει στὴ θυσία».

Ὅταν τελείωσε, ἐπὶ τέλους, ἡ εἰκόνα αὐτή, ἔγινε δεκτὴ σὲ μιὰ μεγάλη ἔκθεσι, ἀλλὰ δὲν ἐκίνησε κανένὸς τὴν προσοχή. Κανένας φιλότεχνος δὲν ἐζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσῃ.

Ἡ Λοικία, γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἄντρα της, τοῦ ἔλεγε μὲ τόνο ἀστειότητος:

—Μὰ πῆγες κ' ἐσύ, εὐλογημένε μου, νὰ ζωγραφίσῃς τὴν Ἰφιγένεια, ἔχοντας γιὰ μοντέλλο ἐμένα; Κάνω γιὰ Ἰφιγένεια ἐγώ, ποὺ μοιάζω σὰν κανένα παληοκόριτσο τῆς Μονμάρτης; Ἔπειτα, γιατὶ ἐπιμένεις σ' αὐτὰ τὰ παληά, τὰ χρεωκοπημένα θέματα; Ἄνοιξε τὰ μάτια σου στὴ γύρω σου ζωή. Αὐτὰ ποὺ βλέπεις, Ἰάκωβε, αὐτὰ ποὺ σὲ περιβάλλουν, αὐτὰ πρέπει νὰ ἐρμηνεύσῃς στοὺς πίνακές σου.

Ὁ νέος ζωγράφος ἀποφάσισε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴ σοφὴ πράγματι συμβουλὴ τῆς γυναικούλας του. Μιὰ καινούργια ἐλπίδα τοὔδωκε νέες δυνάμεις καὶ τὸν ἐργάμενο χρόνο παρουσίασε στὴν ἔκθεσι ἕναν πίνακα ποὺ παρίστανε «μιὰ Παριζιάνα μπροστὰ στὸν καθρέφτη της».

Ἡ εἰκόνα ἦταν ζωντανή, παραστατικὴ καὶ τὰ χρώματα ἁρμονικώτατα. Μὰ ἀλλοίμονο! Ἔλειπε ἡ ἀλήθεια κι' ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτόν. Τὴν πλούσια τουαλέττα τῆς «Παριζιάνας» του, ὁ Ἰάκωβος τὴν ἀντέγραψε βιαστικὰ ἕνα βράδυ, παρακολουθῶντας τὶς μεγαλοκυρίες, μπροστὰ στὴν εἴσοδο τῆς Ὄπερας.

Τὸ πλούσιο περιβάλλον τῆς κομψῆς κυρίας τὸ εἶχε σχεδιάσει ἔτσι στὴν τύχη ἀπὸ τὶς ἐντυπώσεις ποὺ εἶχε ἀποκομίσει μπαίνοντας στὰ μεγάλα καταστήματα νεωτερισμῶν, καὶ γιὰ τὴν ὅλη σύνθεσι τῆς εἰκόνας μονάχα τὴ φαντασία του εἶχε βοηθό.

Ἔτσι κι' ὁ πίνακάς του αὐτὸς ἀκολούθησε τὴν τύχη τοῦ πρώτου: Ἔμεινε ἀπαρατήρητος καὶ ἀπούλητος.

Καὶ πάλι ἡ Λοικία ἄρχισε τὰ παρήγορα ἀστεῖα της.

—Μά, ἀγατημένε μου, ἤμουν γιὰ τέτοια πράγματα ἐγώ; Νὰ θέλῃς νὰ σοῦ ποζάρω ὡς κομψευομένη, μὲ ντεκολτὲ καὶ διαμαντικὰ καὶ ἀριστοκρατικὴ φιλαρέσκεια; Τί ἀστεῖο!... Ἂς εἶνε ὅμως, Ἰάκωβε, γελάστηκες κι' αὐτὴ τὴ φορά... Πρέπει νὰ ξαναρχίσῃς. Καί, πρὸ παντός, νὰ βρῇς πράγματα ἀληθινά... Ἡ ἀλήθεια ἡ παριμένη μέσα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, μέσα ἀπὸ τὴ δυστυχία τῆς καθημερινῆς ζωῆς, αὐτή, μοῦ φαίνεται, πὼς πρέπει νὰ σὲ ἐμπνεύσῃ...

Μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ Ἰάκωβος ἔννοιωθε μεγάλη ἀδυναμία. Δὲν μποροῦσε νὰ κατανικήσῃ τὴν ἀτογοήτευσι ποὺ ἄρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ. Μιὰ μεγάλη ἀμφιβολία τὸν ἐβασάνιζε. Νὰ εἶχε τάχα τὸ τάλαντο ἐκεῖνο, ποὺ χρειοζόταν γιὰ νὰ καταστήσῃ τὶς δυὸ αὐτὲς γίμαιρες: τὴ δόξα καὶ τὸν πλοῦτο;

Ἐκεῖνο τὸν χειμῶνα, ἡ Λοικία ὑπέφερε ἀπὸ ἕναν ξηρὸ καὶ διακεκομμένο βήχα, ποὺ σιγὰ-σιγὰ ἔγινε βήχας σπαραχτικός, σκληρός, κουραστικός. Μιὰ ὀχρότης σκορπίστηκε πάνω στὸ προσωπάκι της καὶ τὰ βλέφαρά της ἔπεφταν βαρειά, κουρασμένα, σὰν μαραμένα ροδόφυλλα πάνω στὰ μάτια της...

Ἕνας γιατρὸς ποὺ τὴν εἶδε, χαμογέλασε λιπτητερά, γιὰ νὰ τῆς δώσῃ τάχα θάρρος, καὶ τῆς ἔγραψε κάτι συνταγές, χωρὶς ὅμως νὰ πῇ τίποτε τὸ ὁριστικό.

Ἔτσι πέρασαν τρεῖς μῆνες γεμάτοι ἀγωνία καὶ ἀνησυχίες. Κι' ἡ ὄμορφη Λοικία μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἔλυωνε.

Πέρασε πολὺς καιρὸς ὥσπου νὰ μπορέσῃ ὁ Ἰάκωβος νὰ παραδεχθῇ τὴ σκληρὴ ἀλήθεια. Κι' ὅταν τέλος ἐκατάλαβε πὼς ἡ Λοικία του θὰ πέθαινε ἀπὸ φθίσι, ἐνόμισε πὼς ὅλος ὁ κόσμος κατρακυλοῦσε σ' ἕνα χάος.

Καὶ ὅμως ἡ ἀγάπη του, τοῦ ἔδινε δυνάμεις νὰ ὑποφέρῃ κοιφά. Κατώρθωνε νὰ χαμογελάῃ μπροστὰ στὴν ἄρρωστη, νὰ βρίσκῃ λόγια παρήγορα καὶ χάδια γιὰ νὰ τὴν ξεγελᾶ. Καὶ μιὰ μέρα, ποὺ ἡ Λοικία αἰσθανόταν κάπως καλύτερα τάχα τὸν ἐαυτό της, τοῦ ἐτράτεινε νὰ τὴν ζωγραφίσῃ ὅπως εἶνε. Μὰ ἐκεῖνος κατέφυγε σ' ἕνα εὐγενὲς ψέμμα: Ἐνῶ τὰ μάτια του ἐπλανιόνταν στὸ χλομό της προσωπάκι, τὸ χέρι του ἐσχεδίαζε πάνω στὸ μουσαμὰ ἕνα πρόσωπο χαρούμενο καὶ γελαστό, ἕνα λαμπὸ ἀλαβάστρινο, ὄμμους καταστρόγγυλους καὶ ἕνα στῆθος γεμάτο ζωή, φουσκωμένο ἀπὸ μιὰ δυνατὴ πνοὴ ὑγείας καὶ ζωῆς. Καὶ κάθε τόσο τῆς ἔλεγε:

—Ἔλα νὰ ἰδῆς, ἀγάπη μου, πόσο σοῦ μοιάζει!..

Πέρασαν λίγες ἡμέρες.

Κι' ἕνα πρωΐ ὁ Ἰάκωβος, μόλις ξύπνησε, ἔννοιωσε μέσα στὸ δωμάτιο μιὰ παράδοξη παγερὴ σιγή. Ἡ Λοικία, δίπλα του, φαινόταν σὰν νὰ κοιμόταν. Ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸ χεράκι της ἐπάγω. Τὸ βρῆκε παγωμένο!...

—Λοικία!... Λοικία μου!... τῆς φώναξε μὲ τὰ θερμὰ τῆς ἀπελπισίας δάκρυα στὰ μάτια.

Ἀλλοίμονο!... Ἡ Λοικία εἶχε πεθάνει!....

Γονατισὸς τώρα μπροστὰ στὸ κρεββάτι τῆς πεθαμένης γυναικούλας, ὁ νέος ἔκλαιγε μὲ λυγμούς, ἐνῶ τὰ ξηρὰ ἀπὸ τὴν ὀδύνη χείλη του ἐφιλοῦσαν μὲ ἀπελπισία τὰ χλωμὰ της δάχτυλα

—«Πάει ἡ ἀγαποῦλα μου!.. Πάει... Δὲν θὰ τὴν ξαναΐδῶ πειά...», μουρμούριζε μὲ ἀναφυλλητά.

Ὅλη ἡ δροσερὴ νεότης, τὰ γλυκά της χαμόγελα, τὰ λόγια της, ὅλα χαθήκανε σὰν καπνός. Κι' αὐτὰ τ' ἀπομεινάρια ἀκόμα ἑνὸς εὐτυχισμένου παρελθόντος, κι' αὐτὸ τὸ λείψανο τῆς ἀγαπημένης του, θὰ πήγαιναν σὲ λίγο νὰ τοῦ τὸ πάρουν! Δὲν θάμενε τίποτε πειά, τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ τὴν πολυαγαπημένη του, μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἐργαστῆρι ποὺ λαμπτοκοποῦσε κάποτε ἀπ' τὴν παρουσία της!

Ἡ σκέψη αὐτὴ ξύπνησε μέσα στὰ στήθη τοῦ Ἰακώβου κάτι σὰν θυμὸ καὶ τοῦ ἄναψε συγχρόνως τὸν πόθο νὰ ζητήσῃ ἀντάλλαγμα ἀπὸ τὴ μοῖρα. Τὸ ἔνστικτο τοῦ καλλιτέχνου ἐνώθηκε μὲ τὴν ἀπελπισία τοῦ ἀνθρώπου. Σηκώθηκε κλονιζόμενος καὶ χωρὶς νὰνναι σὲ θέσι νὰ γνωρίζῃ τὸ ὕψος τῆς δυνάμεως ποὺ τὸν ἠλέκτριζε, πῆρε στὰ χέρια τὴν παλέττα καὶ τὰ πινέλλα του κι' ἄρχισε νὰ σχεδιάζῃ, νὰ σχεδιάζῃ...

Πάνω στὸ νέο ταμπλὼ ἐσχεδίαζε τώρα μὲ μιὰ παράδοξη ψυχρότητα καὶ ἀκρίβεια ἐκεῖνο ποὺ ἔβλεπαν τὰ μάτια του. Κι' ἔτσι μέσα σ' ἕνα περιβάλλον φτώχειας καὶ κακομοιριᾶς, πάνω σ' ἕνα κονταρακομμένο κρεββάτι, ποὺ τὰ σεντόνια του σερνόντουσαν στὸ πάτωμα, ζωγράφισε ἕνα σῶμα γυναικὸς μισόγυμνο, πεσμένο ἀνάσκελα, μὲ τὰ μαλλιὰ ἀνάφατα, τὰ βλέφαρα κλεισμένα, σχεδὸν μπλέ, μὲ βοῦλες κίτρινες πάνω στὰ μάγουλα, μὲ μισάνοιχτο τὸ στόμα, μὲ δυὸ κόμπους ἀφροῦ στὴν ἄκρη τῶν χειλιῶν!... Ἔζωγράφισε ὅλη τὴ χλωμάδα, τὸ μαράζιασμα, τὸ θάναπτο, ἔδωσε ὅλη τὴ ρεαλιστικὴ σκληρότητα τῆς ζωῆς.

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» **ΤΟΥ ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.**

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ "ΚΑΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ,,

(Τί εἶδα, τί ἄκουσα καὶ τί κατάλαβα)

Ι'.

Εἶνε κι' ἄλλες ἀκόμα ἁμαρτίες, συνέχισε ὁ πάτερ Ματθαῖος. Παραδείγματος χάριν, ἁμαρτάνει ἄτομο κυττάει τὶς πλάτες ἀπὸ τὰ ἀρνὰ καὶ ἄλλα ζῶα καὶ πτηνά.

—Ὁ κύριος Κονδύλης δηλαδή, ὅταν ἦταν ἀποσπασματάρχης...

—Κι' ὅτοιος ἔσφαξε κόκκορα...

—Καὶ πάλιν ὁ κ. Κονδύλης.

—Λέω ἄτοιος ἔσφαξε, κόκκορα ὅταν ἔχτιζε σπίτι, στὰ θεμέλια. Ἐπίσης εἶνε ἁμαρτωλοὶ καὶ ὅσοι βλέπουνε στοιχειὰ ἢ ἀκοῦνε φωνὲς τὴ νύχτα!...

* * *

Ἔπαιρνε πλέον νὰ νυχτώνῃ γιὰ καλὰ καὶ ἡ ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶχαν τελειωμό.

—Εἶνε πολλὲς ἀκόμα; ἐρωτῶ τὸν ἅγιον ἡγούμενον.

—Πολλές, λέει; Ἄπειρες!

—Μὰ τί ὀργή, λέω, αὐτὰ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, οἱ ἄνθρωποι, δὲν κάνουν ἄλλο τίποτε παρὰ μόνον ἁμαρτίες;

—Ἔργον τοῦ Σατανᾶ.

—Καὶ ποιὲς εἶνε αὐτὲς ἡ ἄλλες ἁμαρτίες;

—Πρῶτα-πρῶτα ὁ καλλωπισμός.

—Εἶνε ἁμαρτία καὶ ὁ καλλωπισμός;

—Βεβαίως. Ἁμαρτάνουν ἐκεῖνες ποὺ κόβουν τὰ μαλλιά τους ἢ τὰ βάφουν, ἢ βάζουν ξένα, ἢ βάζουν ποῦδρες, ἢ κοκκινάδι, ἢ κρέμες, ἢ βάφουν τὰ χείλη τους, ἢ τὰ φρύδια τους, ἢ κάνουν μανικιούρ, ἢ ἀφίνουν τὰ νύχια τους ὡς τοῦ διαβόλου μεγάλα, ἢ κατσαρώνουν τὰ μαλλιά τους ἢ βάζουν ἀρώματα καὶ...

—Αὐτὰ τὰ κάνουν ὅλες ἡ γυναῖκες, ἅγιε ἡγούμενε. Ἀλλὰ ποῦ τὰ ξέρετε σεῖς ὅλα αὐτὰ τὰ κοσμικά, σεῖς ὁ ἀποτραβηγμένος ἀπὸ τὴν ζωήν;

—Μᾶς τὰ λένε τὰ πονηρὰ πνεύματα, ποὺ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὀγάζομεν ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς!....

—Ἀ! ἔτσι... εἶπα, καὶ σηκώθηκα νὰ φύγω.

—Κάτσε, ποῦ πηγαίνεις; Ἔχουμε καὶ ἄλλα ἀκόμα νὰ εἰποῦμε. Παραδείγματος χάριν «τὰ περὶ φασκελώματος καὶ μουτζώματος»!...

—Καθὼς κατάντησε ὁ κόσμος σήμερα, ἅγιε πατέρα, φασκέλωστον καὶ μούτζωσέ τον... Ἀλλὰ ἐγὼ πρέπει νὰ φύγω. Ἡ νύχτα ἔπεσε καὶ μάλις προφθάνω τὸ βοπόρι γιὰ τὴν Κρήτη!...

—Παπόρι ἔχει κάθε μέρα.

—Ὄχι!... Ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε τὸ τράστ τῆς «Ἀκτοπλοΐας», ἔχει ὅποτε θέλει αὐτή. Νὰ μιὰ μεγάλη ἁμαρτωλή, τὴν ὁποίαν δὲν σιμπεριλάβαμε στὸν κατάλογο τῶν παραπτωμάτων... Τὸ τράστ τῆς Ἀκτοπλοΐας!... Βασανίζει τὸν κόσμο ποικιλοτρόπως. Βάζει στὸ χειρότερο πέλαγος, τὸ Κρητικό, τὸν «Κρόνο». Τὸν ξέρετε τὸν «Κρόνο»;...

—Ἦταν ἕνας κακοποιὸς θεὸς τῶν εἰδωλολατρῶν.

—Τότε, ναί! Τώρα εἶνε ἕνα παληοπάπορο τῆς ἑταιρίας, ἕνας σκυλοντύφτης. Μὲ τὸν ἀρχαῖο τὸ θεὸ δὲν ἔχει κομμιὰν ἄλλη σχέσιν, παρὰ μοναχὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸ ὅτι, κομμιὰ μέρα, θὰ κατατῇ κι' αὐτὸς τοὺς ἐπιβάτες του, ὅπως ἐκεῖνος τὰ παιδιά του!... Πρέπει ὡστόσο νὰ φύγω, πάτερ ἅγιε, γιατὶ ὑπάρχει φόβος νὰ κοιμηθῶ στὸ μοναστήρι σας!... Καὶ ξέρετε;... Μοῦ φαίνεται πὼς εἶμαι πολὺ ἁμαρτωλὸς καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ δεχθῆτε!...

Καὶ τοῦ φίλησα τὸ χέρι.

—Πήγαινε εἰς τοῦ Κυρίου τὴν εὐχήν!... μοῦ εἶπε. Δὲν φαίνεσαι κακός, καὶ θὰ εἶνε κρῖμα νὰ χάσῃς τὴν ψυχή σου!... Ὅποτε θέλεις, ἔλα νὰ ἐξομολογηθῆς!...

—Θὰ ἔλθω!... Τὴν εὐχή σας.

—Θὰ δέωμαι εἰς τὸν Ὕψιστον...

—Νὰ δεηθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, καὶ διὰ τὸν κύριον Μαρῆν.

—Ὅσο ἁμαρτωλὸς καὶ ἂν εἶνε, θὰ δεηθῶ καὶ δι' αὐτόν!...

* * *

Ὅταν ἐβγῆκα ἀπὸ τὴν Μονήν, ἤτανε πειὰ σκοτάδι.

Κάτω στὴ θάλασσα, ἕνα φαναράκι ἔφεγγε. Κομμιὰ βάρκα ναυτικοῦ ἴσως...

Ἀπάνω στὸν οὐρανὸ ἄναψαν τὰ καντήλια τοῦ Θεοῦ!...

Ὅταν ἀνέβηκα στὸ αὐτοκίνητο, ἕνα παιδὶ μὲ πλησιάζει. Μὲ παρακαλεῖ νὰ τὸ πάρω στὴν Ἀθήνα κι' αὐτό.

—Τί θέλεις ἐσὺ ἐδῶ;

—Ἔφυγα κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα μου καὶ ἦρθα γιὰ νὰ προσκυνήσω.

—Καὶ ποῦ τὸν ἤξερες τὸν δρόμο;

—Ἕνας φίλος μου μὲ ἔφερε.

Θὰ ἤτανε ἕνα παιδάκι 14 χρόνων. Εὐστάθιος Ζαχαρίου ἐλέγετο. Τὸ πῆρα.

Μάλις προχωρήσαμε λίγο, μοῦ λέει ὁ σωφέρ:

—Ξέρετε, ὡμολόγησα κι' ἐγὼ τὴν πίστιν τὴν ἀληθινήν.

—Τουτέστιν;

—Τί τουτέστιν ;

—Δηλαδή;

—Ἐξομολογήθηκα καὶ παραδέχθηκα τὴν πίστι τῶν Παλαιοημερολογητῶν. Μὲ ἔπεισαν τὰ λόγια ποὺ σοῦ εἶπε ὁ ἡγούμενος. Ἐσένα δὲν σὲ ἔπεισαν;

—Τόσο πολύ, ποὺ μάλις φτάσω στὴν Ἀθήνα, ἀμέσως θὰ ριφθῶ...

—Ποῦ, ἁμαρτωλέ; Στὴ θάλασσα!...

—Ὄχι, ἀλλὰ σὲ κάθε εἴδους... ἁμαρτία!

—Τί λές!...

—Τὴν ἀλήθεια!...

Φτάσαμε ἐπὶ τέλους στὴν Ἀθήνα, κατέβηκα στὸν Πειραιᾶ καὶ ἀνέβηκα στὸ βατόρι. Γεμᾶτο καὶ σύτὸ ἀπὸ ἠθοποιοὺς ποὺ πήγαιναν στὸ Ἡράκλειο, κόσμο ποὺ πήγαινε στὸ χωριό του, τὸν κ. Πιστολάκη ποὺ πήγαινε στὰ Χανιά.

Ἦταν Μεγάλη Τετάρτη.

Ἄλλοι ἐνήστευαν καὶ ἄλλοι ἔτρωγαν.

Μερικοὶ ποὺ τρώγανε, ἔτρωγαν ξερὸ τυρί.

Ὁ κ. Πιστολάκης ποὺ ἐνήστευε, ἔτρωγε μαῦρο χαβιάρι, ἀστακὸ κτλ.

Ὅταν βγῆκα στὸ Ρέθυμνο, ἐτηλεγράφησα στὸν ἅγιον Ματθαῖον, παρακαλῶντας τον νὰ μοῦ λύσῃ τὴν ἀπορία αὐτή:

Ποιὸς τηρεῖ τὰ δόγματα καὶ σέβεται τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ: Ὁ ἔχων καὶ τρώγων, κατὰ παράβασιν, ψωμοτύρι, ἢ ὁ μὴ ἔχων καὶ τρώγων, κατὰ τὰ παραδεδεγμένα, τὸν περύδρομον;

—Ἐγώ, μοῦ λέγει ὁ δικηγόρος κ. Δαρμάρος, ἔφαγα μόνον τσάϊ καὶ ἐλιές.

—Ἄφησε, τοῦ εἶπα, νὰ ἰδοῦμε τί θὰ ἀπαντήσῃ ὁ ἅγιος ἡγούμενος.

Ἀλλὰ κοντεύει νὰ ἔρθῃ καὶ ἡ ἄλλη ἡ Λαμπρὴ καὶ ἀπάντησιν δὲν ἔλαβα ἀκόμα!...

Κι' ἔπσι παραμένει ἕνα μεγάλο ζήτημα ἐντελῶς ἄλυτο.

Νὰ τρώγῃ κανεὶς ἢ νὰ μὴ τρώγῃ τὴ σαρακοστή;

Νὰ νηστεύῃ ἢ νὰ μὴ νηστεύῃ κανείς;

Στὴν περίπτωσι αὐτὴ θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ἴντ' ὄφιν καὶ ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ.

Ὅταν δὲν ἔχεις μαῦρο χαβιάρι καὶ ἀστακό, τί θὰ φᾶς;

Ὁ πάτερ Ματθαῖος θ' ἀπαντοῦσε ἴσως: ..

—Ψωμὶ καὶ νερό!

Ἀλλὰ ζῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ ψωμὶ καὶ νερὸ μόνον;

Ἰδοὺ τὸ ζήτημα!

Ὀλίγο μαῦρο χαβιάρι ἀξίζει ὅσο καὶ ὁ Παράδεισος. Κι' ἐκεῖ πάνω ἄλλοστε θὰ καλοστερνοῦν κι' ἂς λέει ὅτι θέλει ὁ πάτερ Ματθαῖος.

Ὁ Θεὸς εἶνε πάνσοφος. Κι' ἕνας σοφὸς Θεὸς, θὰ ξέρῃ νὰ ἐστιᾷ τὰ ἐκλεκτὰ φαγητά.

Φανταστῆτε τοὺς ἀγγέλους τρεφομένους μὲ λαζάνια καὶ ταχινόσουπα!...

Τί φρίκη!...

Τοὺς ταιριάζουν πιὸ πολὺ οἱ ψηφοὶ φασιανοί.

Κι' ἀφοῦ λῶς τὰ γείματά τους θὰ εἶνε ἐκλεκτότατα.

Θεῖα!...

Παραδεισιακά!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ὅσες κόβουν τὰ μαλλιά τους

Ὁ κ. Κονδύλης!

Ὅσες βάφονται...

Ἐδοῦλευε ὡς τὸ βράδυ, χωρὶς νὰ σταματήσῃ, σὰν ὑπνωτισμένος. Κι' ὅταν ἀργὰ τὸ λυκόφως ἄρχισε νὰ ρίχνῃ τὴ σταχτερή του θαμπάδα στὸ ἐργαστήρι, ὁ ζωγράφος ἐσταμάτησε. Ὁ πίνακας ἦταν ἕτοιμος!...

* * *

Στὴν ἔκθεσι τῆς χρονιᾶς ἐκείνης, ὅλοι μιλοῦσαν γιὰ τὴ ζωγραφιὰ τῆς «Πεθαμένης Γυναίκας». Ἡ εἰκόνα αὐτή, ἡ τόσο σπαραχτικὰ συγκινητικὴ στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν εἰλικρίνεια τῆς ἐκτελέσεως, ἀνάγκαζε τοὺς ἐπισκέπτες νὰ σταματοῦν ἀθέλητα καὶ νὰ μένουν καρφωμένοι μπροστά της, σὲ στάσι σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔδωκε τὸ πρῶτο βραβεῖο στὸν Ἰάκωβο.

Ἡ Λοιξία εἶχε κρατήσει τὴν ὑπόσχεσι της: Αὐτὴ τὸν ἐβοήθησε νὰ δοξαστῇ. Μὰ —ἀλλοίμονο!— μὲ θυσία τῆς ζωῆς της...